

Iz grada

Drožđan-Kranjčec, Andrej

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:449262>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

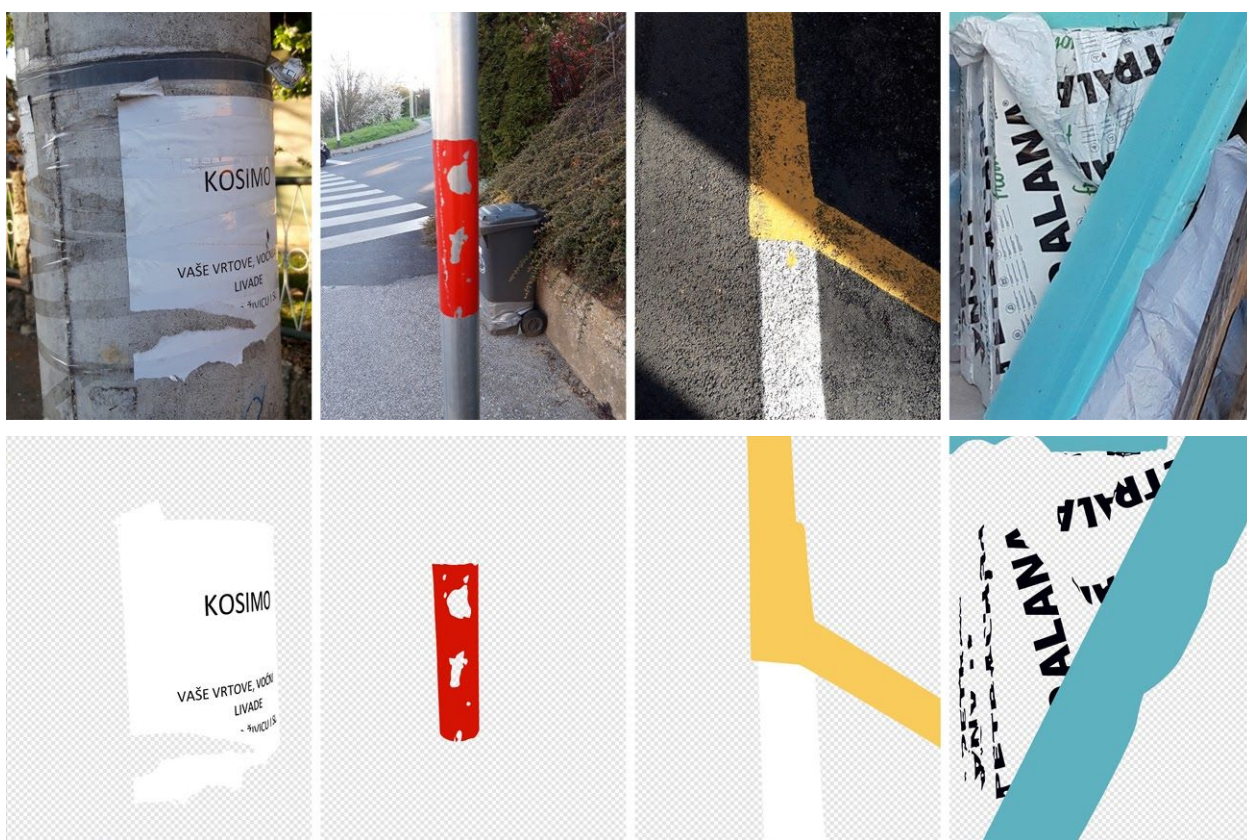

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

U ovom semestru odlučio sam nastaviti raditi na radu koji sam započeo u zimskom semestru, ali ga još malo razraditi i pokušati izvesti u drugačijim materijalima. Šetnjama kroz grad, putem usputne fotografije mobitelom, zabilježavao sam razne motive zapažene kretanjem po prostoru. Zbirku od četrdesetak fotografija koristio sam kao polaznu točku kroz daljnje razrađivanje rada. Ove fotografije svakodnevnih situacija i vizualnih zapažanja iz javnih prostora zatim sam otvorio u Photoshopu u kojem sam iz njih izvlačio ono meni zanimljivo, ono što me zapravo privuklo da baš to fotografiram. Brisanjem njihove pozadine pokušao sam staviti naglasak na ono što mi je na pojedinoj fotografiji bilo zanimljivo. Njihov obris pretvorio sam u vektore, a razlaganjem fotografija na vektore pojavili su se razni geometrijski i organski oblici, mnogi od kojih djeluju dosta apstraktno i neprepoznatljivo.

Fotografije prije i poslije transformacije u vektorske oblike

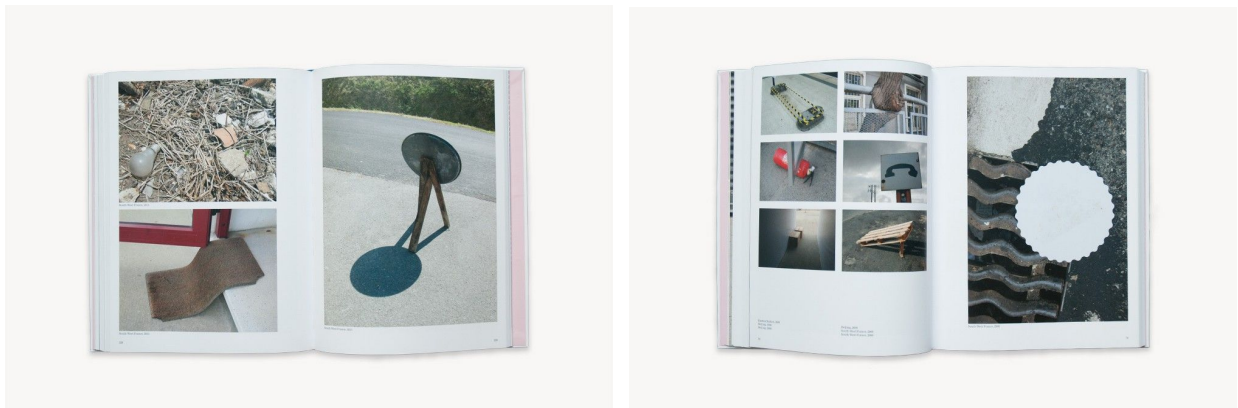
Na taj način sam htio "uzeti" tj. putem fotografije posuditi nešto iz konteksta grada i na neki način osloboditi te predmete njihove prvobitne funkcije, proporcije, materijala...

Jedan od umjetnika koji mi se nadovezao s temom ovog mog rada je Richard Wentworth. Wentworthova skulptura uzima za temu semantiku svakodnevnog svijeta, on uzima već gotove i često neusklađene predmete koje slaže na način koji nas prisiljava da u njima prepoznamo nešto što inače previše lako odbacujemo kao rutinu. Kroz svoje skulpturalne aranžmane igra se s pojmom ready made i smještanjem objekata koji nemaju međusobni odnos. Svakodnevicu

također bilježi i kroz fotografije, pažnju daje predmetima i neobičnim situacijama koje prolaze nezapaženo. Njegova fotografija bilježi neobično ili kontraintuitivno ponašanje stvari. Wentworth tretira krajolik kao skupinu gotovih djela koja zaslužuju jednaku pozornost kao tradicionalni umjetnički predmeti. Gledatelj odjednom ima povećanu svijest o položaju objekta u svojem okruženju i znatiželjan je o tome kako su došli i kako ih možemo protumačiti.

Fotografiranjem fragmenata suvremenog krajolika na neki način radi analizu ljudske snalažljivosti i improvizacije, pri čemu zabavne neobičnosti, koje bi u suprotnom ostale nezapažene, postaju predmet promišljanja namjene. Micanjem njihove originalne funkcije proširuje se promatračevo razumijevanje tih predmeta, razbijanjem konvencionalnog klasifikacijskog sustava.

Iz knjige fotografija Richard Wentworth - Making Do and Getting By

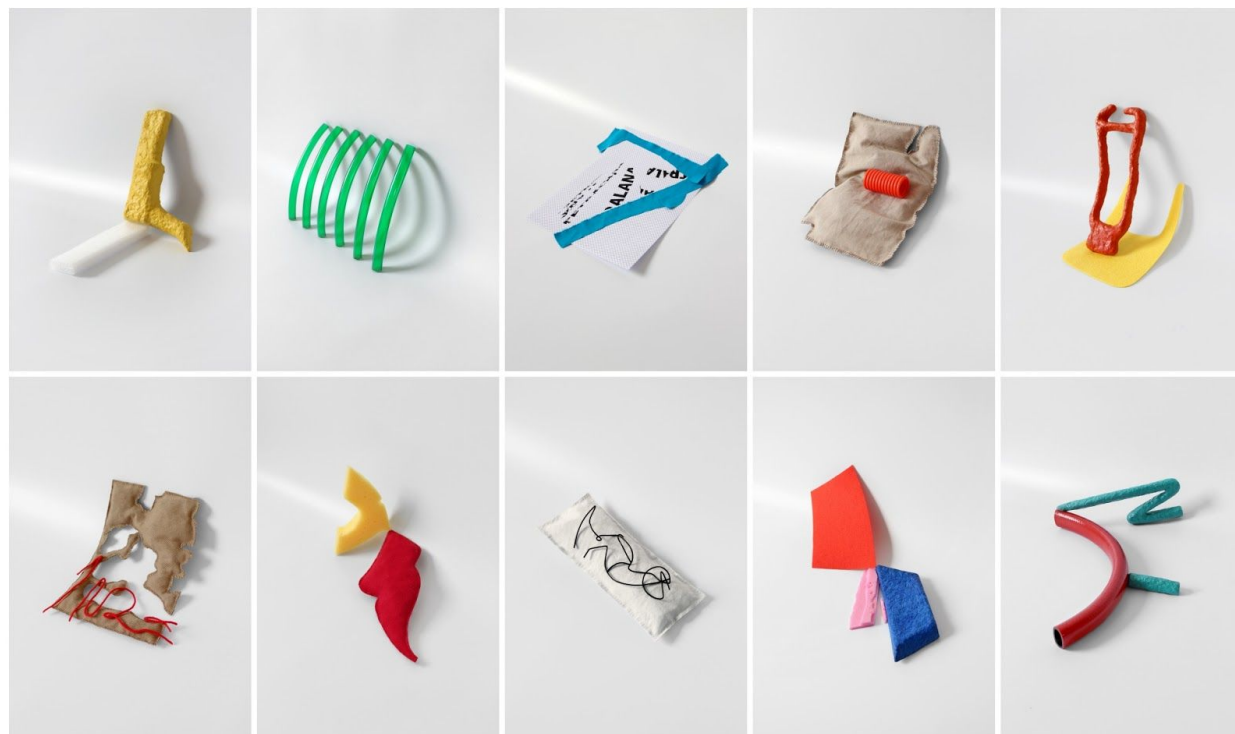
U seriji fotografija svakodnevnih objekata *Making Do and Getting By*, koja mi je bila posebno zanimljiva, Wentworth promatra ljudsku snalažljivost kroz prisvajanje i prilagođavanje svakodnevnih predmeta novim namjenama, novim značenjima i novim narativima.

Motivi koji mene zainteresiraju često mi pažnju privuku svojim bojama - od semantičkih obilježja poput prometnih znakova ili oznaka; stvari kojima je namjena da komuniciraju s građanima, nekih predmeta koji su se igrom slučaja našli na nekom mjestu u trenutku mog zabilježavanja do slučajnih ili ljudskih intervencija poput ogrebotina, izguljenih ili pošaranih dijelova istih objekata. Zanimljivo mi je o njima razmišljati kao o likovnim elementima koji sastavljaju prostor, mimo njihove primarne funkcije. Oni čine već složene kompozicije u gradu iz kojih fotografiranjem mogu izuzeti komadić prostora. Određen mojim kadriranjem te kutem iz kojeg je fotografiran, prizor na fotografiji ispred mene s kojim ću raditi dalje već se promijenio, a daljnjim razrađivanjem i prenošenjem iz fotografije u dvodimenzionalnu grafiku te nazad u trodimenzionalni objekt sve se više udaljava od svojeg prvobitnog stanja. Gledanjem na njih kao na grafičke elemente cijelim ih procesom transformacije zapravo sve više udaljavam od njihove predviđene funkcije i pretvaram u gotovo apstraktne predmete čija je jedina funkcija blago podsjećati na nešto s čim smo se već prije svakodneвно susretali, ali nismo na to nužno gledali u obliku koji nema veze s njihovom stvarnom namjenom. Stoga mi je u procesu bitno zadržati, ali i izmijeniti njihove karakteristike. Interesantno mi je poigravati se s oponašanjem prizora s fotografija na način da novi predmeti, s obzirom na njihovu novu veličinu ili sastav, postepeno postaju sve manje jasni te zadaju novi način za promatranje nečega što nam je na ulicama ponuđeno, što smo već mogli vidjeti ili smo previdjeli.

Nakon što sam napravio grafičke prikaze, crtao sam skice po kojima sam ih zatim transformirao nazad u trodimenzionalne predmete. Iako sam kroz period njihovog stvaranja bio dosta ograničen s materijalima koje sam mogao koristiti, odluke o materijalu od kojeg ću stvoriti neki predmet donosio sam kroz neku prvu asocijaciju, ako sam znao ili imao neki materijal poput tkanine ili drugih otpadnih materijala koje sam s vremenom skupio, a koji me podsjetio na taj oblik ili boju vjerojatno sam koristio njega, a ako ne, pokušao sam ga sam izraditi, tako da sam napravio smjesu od drvofiksa, vode i novinskog papira, koju sam zatim oblikovao u željeni oblik te kada se stvrdnuo, prefarbao sam ga i prelakirao.

Novi predmeti koje stvaram tu su da oponašaju one izvorne, apstrahirani su i reducirani, kako vizualno, tako i što se njihove funkcije tiče, ali istovremeno tu su kako bi i preglasili sami sebe. Stvaraju nove situacije između novih materijala koje mogu, ali i ne moraju nužno podsjećati na neke prethodne, svakodnevne situacije koje čine javni prostor i pored kojih svakodnevno prolazimo krećući se po javnom prostoru, a koje gotovo da prođu nezapaženo, barem što se njihove vizualne vrijednosti tiče. Zanimljiva mi je ideja razlaganja grada na puno malih grafičkih elemenata i oblika od kojih je prostor sastavljen, na način da su izdvojeni, zatim i ponovno spojeni i prezentirani na drugačiji način, a da služe kao mimika samog sebe.

Razmišljao sam o kombiniranju novih elemenata i o tome kako od njih sastaviti novi prostor, iluziju prostora, u kojem ću predmete koristiti kao sastavne dijelove u novom prostoru kojeg bi sam sastavio. Razmišljao sam o tome kako od prisvojenih dijelova javnog prostora stvoriti njegovu imitaciju i novi način na koji bi se mogao promatrati. U usporedbi onog što je bilo prije s onim što je proizašlo kao rezultat iz procesa transformacije javljaju se brojne razlike i sličnosti.

Spomenut ću umjetnika Glenn Browna, kod kojeg mi je zanimljiv način na koji priča o svom procesu transformacije i posuđivanju iz tuđih djela u svoje. On svoje radove stvara na način da od elemenata slika različitih umjetnika radi njihovu mješavinu na lukav način da gledatelj jedva može, ali i ne mora nužno uočiti ono što je prisvojio. Konstruira radove od dijelova slika drugih poznatih umjetnika, od Auerbacha preko Salvadora Dalija i Rembrandta, kako bi na njihove već postojeće prikaze svijeta donio "osjećaj neobičnosti". Mnoštvo njegovih djela, rezultati su višestrukih utjecaja, npr. prenošenje motiva jednog umjetnika, spojenog sa stilom drugog, u kombinaciji sa upotrebom linije ili boje trećeg umjetnika. Rezultati njegovog združivanja tih

elemenata na rubu su prepoznatljivosti, citati povijesti umjetnosti koje Brown preoblikuje. Krećući se granicom između utjecaja i kopije, on odbija razmišljati u negativnom svjetlu o prisvajanju koje čini, već prihvaća činjenicu da je čin izravne ili neizravne posudbe u umjetnosti nezaobilazan. Brown radi na tome da aproprijacija zadrži upadljiv ili prepoznatljiv element kako bi se moguća veza između gledatelja i njegovih umjetničkih djela povećala. Zanima ga kako je nešto bilo te kako još može biti naslikano ili nacrtano. Brown započinje s digitalnom slikom koju manipulira u raznim softverima poput Photoshopa gdje iz nje reže dijelove, uklanja pozadinu, podešava proporcije i boje te zatim sve kompletno izobličava. Prerađenu sliku zatim projicira te po projekciji stvara novi rad. Za sebe kaže kako su njegove skulpture, crteži i slike na neki način obrade - iako koristi posuđene prizore trudi se posložiti ih na način na koji ih drugi još nisu vidjeli. Brown je fasciniran reprodukcijama slika i promjenama koje se dešavaju tijekom samog procesa reprodukcije. Slikin se promjer reže i mijenja kada se prenosi na novi format. Tekstura se gubi, a boja se uvijek blago izmijeni ako se na primjer radi o isprintu. Brown prisvaja ideju ovih raznovrsnih slučajnih promjena i s njima pretjeruje u svom stvaralačkom procesu kako bi preispitao ideju slikanja i prenošenja ljudi, mjesta i predmeta u drugi medij.

Nakon što sam transformirao 15 fotografija u trodimenzionalne objekte, odlučio sam isprobati napraviti još jedan korak te sam same objekte krenuo opisivati putem kratkih rečenica. Isprobao sam više vrsta opisa, od detalja poput njihovih doslovnih dimenzija do pomalo apstraktnih opisa - na kraju sam ipak odlučio opisati stvari prikazane na prvim fotografijama na kojima su prikazi tih stvari u njihovom stvarnom, odnosno prvom obliku. Istovremeno sam te kratke finalne rečenice koje sam napisao krenuo slagati u knjižicu na način da se opisi stvari iz stvarnog svijeta preklapaju sa slikama novih objekata koje sam izradio. Za svaku od 15 situacija sam napisao po dvije rečenice, tako da se finalni tekst sastoji od 30 rečenica. Zanimljivo mi je bilo vidjeti te jednostavne opise na istom mjestu iz razloga što su se neke riječi i motivi ponavljali, što mi je olakšalo smišljanje redoslijeda, tako da finalni tekst zvuči kao opis jednog specifičnog mjesta iako opisuje stvari iz deset ili više različitih mjesta po gradu. Ponavljanje riječi u tim opisima dodatno mi je spojilo ove predmete koje sam izrađivao, u jednu

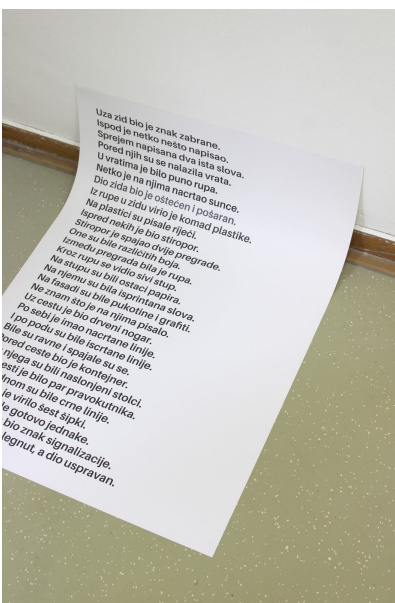
cjelinu.

"Uza zid bio je znak zabrane. Ispod je netko nešto napisao. Sprejem napisana dva ista slova. Pored njih su se nalazila vrata. U vratima je bilo puno rupa. Netko je na njima nacrtao sunce. Dio zida bio je oštećen i pošaran. Iz rupe u zidu virio je komad plastike. Na plastici su pisale riječi. Ispred nekih je bio stiropor. Stiropor je spajao dvije pregrade. One su bile različitih boja. Između pregrada bila je rupa. Kroz rupu je virio sivi stup. Na stupu su bili ostaci papira. Na njemu su bila isprintana slova. Na fasadi su bile pukotine i grafiti. Ne znam što je na njima pisalo. Uz cestu je bio drveni nogar. Po sebi je imao nacrtane linije. I na podu su bile iscrtane linije. Bile su ravne i spajale su se. Pored ceste bio je kontejner. Na njega su bili naslonjeni stolci. Po cesti je bilo par pravokutnika. Na jednom je bilo nešto pošarano. Iz poda je virilo šest šipki. Sve su bile gotovo jednake. Na podu je bio znak signalizacije. Dio je bio polegnut, a dio uspravan."

Stranice knjižice

Kad sam napokon ušao u prostor za postav bilo mi je interesantno vidjeti kako će moji predmeti funkcionirati zajedno u odnosima u tom novom prostoru, a ne kao do tad, individualno fotografirani za objave na blogu. Iako sam u trenucima bio poprilično zadovoljan s njima u obliku fotografija, naravno da su više živnuli i bolje funkcionirali kada sam s njima krenuo raditi postav. Za vrijeme postava sam ih pokušavao presložiti u nekoliko različitih varijanti, od ideje da se svi predmeti nalaze na podu i da se oko i između njih može prolaziti, do linearnog postava svih predmeta na zidu. Ipak, najbolje su mi funkcionirali kada sam ih složio tako da se granaju sa zida na pod. Odlučio sam pratiti tekst koji sam napisao i u odnosu na njega raspoređivati i lijepiti objekte po zidu i slagati po podu. Neke crne dijelove, kao što su slova unutar pojedinih objekata, isprintao sam na prozirnu naljepnicu i lijepio po zidu kako bi dobio još i dodatni plošnji element u radu. Tekst sam na kraju isprintao i u knjižicu i crnim slovima na bijeli papir većeg formata. Zaključio sam da mi bolje funkcionira ispisan na velikom formatu, kojeg sam u odnosu na predmete postavio da se slično proteže s poda na zid, dok sam knjižicu također izložio čisto kao bitan dio procesa.

Finalni postav

"Postav" za online izložbu

<https://www.youtube.com/watch?v=0jsivEAXRwg>

<https://www.tate.org.uk/tate-etc/issue-39-spring-2017/first-encounters-rauschenberg-richard-wentworth>

<https://www.artnews.com/art-in-america/features/interview-glenn-brown-62784/>

Glenn Brown: Transmutations - What's Old Is New Again